

STANJE ČLOVEKOVIH PRAVIC PO SVETU IN V SLOVENIJI

12. 5. 2020

Človekove pravice so danes zavarovane s številnimi zakoni.

Ljudje so v primerjavi s preteklostjo bolj seznanjeni s svojimi pravicami.

Od sprejetja *Deklaracije o človekovih pravicah* dalje so bili pri uveljavitvi človekovih pravic doseženi številni uspehi:

Posebej so izpostavljene pravice žensk, otrok in avtohtonih ljudstev.

Urad visokega komisarja za človekove pravice pri OZN in varuhi človekovih pravic posameznih držav redno spremljajo stanje človekovih pravic po državah in v svetu.

Deluje **Mednarodno kazensko sodišče**, ki preganja tiste, ki storijo genocid*, hudodelstva zoper človečnost in vojna hudodelstva.

Mednarodno kazensko sodišče v nizozemskem Haagu.

*Genocid = načrtno uničevanje narodnostnih, rasnih ali verskih skupin.

- **KRŠENJE ČLOVEKOVIH PRAVIC** = ko državni organ/posameznik/organizacija izkorišča, zanika ali namerno spregleda človekove pravice.
- Najhujši primeri kršenja človekovih pravic se dogajajo **med vojnami**.

V vojni na ozemlju bivše Jugoslavije (1991–1995) se je dogajal genocid nad Srbi, Hrvati in muslimani. Srbi so v Bosni in Hercegovini izvajali „etnično čiščenje“ nad muslimanskim prebivalstvom. V Srebrenici so l. 1995 pobili približno 10 000 muslimanov.

Tako so v spominskem centru Potočari pokopani posmrtni ostanki žrtev iz množičnih grobišč po vsej državi.

V nekaterih delih sveta kar dve od treh rojstev nista uradno zabeleženi. V Somaliji in Liberiji (Afrika) je uradno zabeleženih le 5 % vseh rojstev. Otroci brez rojstnega lista so lahko bolj izpostavljeni spolnemu izkoriščanju, trgovini z ljudmi in nezakonitim posvojitvam.

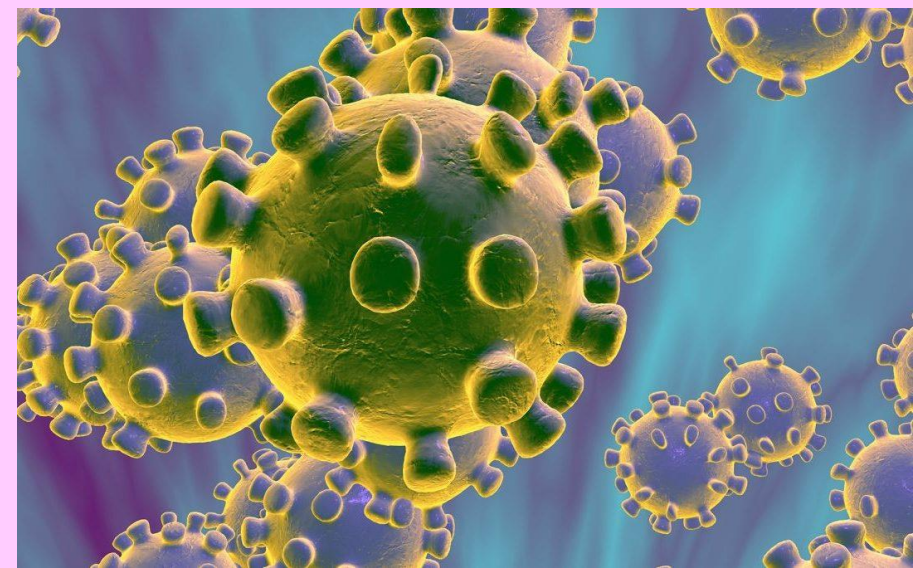

Mesto Los Angeles (ZDA) je znano tudi kot svetovna prestolnica zabave. In čeprav bi tu pričakovali le bogastvo in blišč, se s šotorskimi naselji kršijo pravice do ustreznega bivališča.

- **Primeri kršitev človekovih pravic v Sloveniji:**

- Romi;
- povojni izvensodni poboji;
- kršenje pravice do sojenja v razumnem roku;
- begunci;
- izbrisani;
- trenutno so zaradi epidemije koronavirusa kršene številne človekove pravice (npr. svoboda gibanja), kar zagotavlja 16. člen Ustave.

KDO SO IZBRISANI?

Gre za izraz, ki označuje okoli 25.000 posameznic in posameznikov, ki so bili l. 1992 nezakonito izbrisani iz Registra stalnih prebivalcev Slovenije.

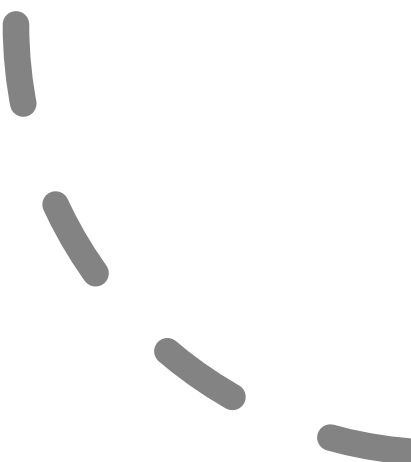
Tem ljudem je bilo skupno vsaj dvoje: da so povsem legalno kot stalni prebivalci živeli v Sloveniji in da so izvirali iz republik nekdanje Jugoslavije. Včeraj so bili še stalni prebivalci, danes pa so prenehali obstajati. Postali so izbrisani in posledično so jim bile odvzete številne človekove pravice.

Oglej si [videoposnetek](#).

Z nekaterimi rešitvami na področju človekovih pravic smo v Republiki Sloveniji lahko zadovoljni. V Sloveniji tako ne poznamo smrtne kazni, zaposlene matere (ali očetje) so lahko na porodniškem dopustu skoraj 1 leto po rojstvu otroka, osnovnošolsko izobraževanje je brezplačno, določene zdravstvene storitve so ljudem na voljo brez dodatnega plačila.

Pa si prišel do konca.

Bravo!

CILJI, STANDARDI

- Razvije lastno vrednostno usmeritev.
- Razvije sposobnost za presojanje o tem, ali se v ustavi zapisane pravice udejanjajo v vsakdanjem življenju.
- Oceni, katere izmed človekovih in otrokovih pravic so zanj in njegove starše trenutno najpomembnejše.
- Seznan se z ustanovami, ki skrbijo za varovanje človekovih pravic.
- Razume, da uveljavljanje človekovih pravic ne prinese samodejnih rešitev vseh konfliktov.
- Spozna načela, vgrajena v opredelitve otrokovih pravic.
- Razmisli in z argumenti utemelji, zakaj ob človekovih potrebujemo tudi otrokove pravice.
- Seznan se s postopki varovanja otrokovih pravic in ustanovami, ki za to skrbijo.
- Razume posebnost otrokovih pravic.
- Seznan se z delovanjem nevladnih organizacij, ki si prizadevajo za uveljavljanje človekovih in otrokovih pravic.

Pripravili učiteljci: Martina Popič in Brigita Plemeniti

Kontakt: martina.popic@gmail.com, bigiplemeniti@gmail.com